

"Η κόκκινη βία, 1943-1946, η μνήμη και η λήθη της Αριστεράς"

Της Νίκης Ζορμπά

Τίτλος εύλωττος: «Η κόκκινη βία, 1943-1946, η μνήμη και η λήθη της Αριστεράς». Σημειολογικό και το εξώφυλλο του βιβλίου: Έβενος, ολόκληρη η επιφάνεια. Λίγο κόκκινο , όπως η αριστερά (ή μήπως το αίμα;) στην υπογράμμιση.

Ο θεσσαλονικιός Σάκης Μουμτζής, φιλόστωρ και επιχειρηματίας επί χρόνια , ιχνηλατεί το αίμα του εμφυλίου, δίνοντας την ερμηνεία πως « Ναι, μπορούσε να αποφευχθεί. Ναι, ήταν πολιτική επιλογή του ΚΚΕ».

«Πραγματικά δεν είμαι σίγουρος πως θα ζήλευα κάποιον ιστορικό που θα ισχυριζόταν ειλικρινά ότι έζησε τα συγκλονιστικά γεγονότα των τελευταίων πενήντα ετών, χωρίς ριζικές τροποποιήσεις στις απόψεις του...». Τούτη τη ρήση του διπλωμάτη, ιστορικού και δημοσιογράφου Έντουαρντ Χ. Καρρ, διαλέγει ο συγγραφέας ως «υποδοχή» στο βιβλίο του, προϊδεάζοντας για όσα θα ακολουθήσουν.

Σαφέστερα, τα παραθέτει στον πρόλογό του βιβλίου, ο πανεπιστημιακός, Θάνος Βερέμης: «Ο Σάκης Μουμτζής ανήκει στη δεύτερη αναθεωρητική γενιά των ιστορικών μετά την πτώση της δικτατορίας. Η πρώτη αποτέλεσε απάντηση στα επτά χρόνια προπαγάνδας που μας επέβαλε η στρατιωτική χούντα. Η γενιά εκείνη προσπάθησε συνειδητά να αναδείξει το δίκιο των ηττημένων του εμφυλίου. Σταδιακά, οι απολογητές των θέσεων της Αριστεράς κατασκεύασαν μια νέα ορθοδοξία που βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην κακή συνείδηση των γόνων των νικητών πέραν των φυσικών οπαδών της αριστεράς. Έτσι δημιουργήθηκε η διαδεδομένη εντύπωση ότι τον εμφύλιο τον κέρδισαν οι αντικομμουνιστές στο πεδίο της μάχης, αλλά η αριστερά στο πεδίο της ειρήνης».

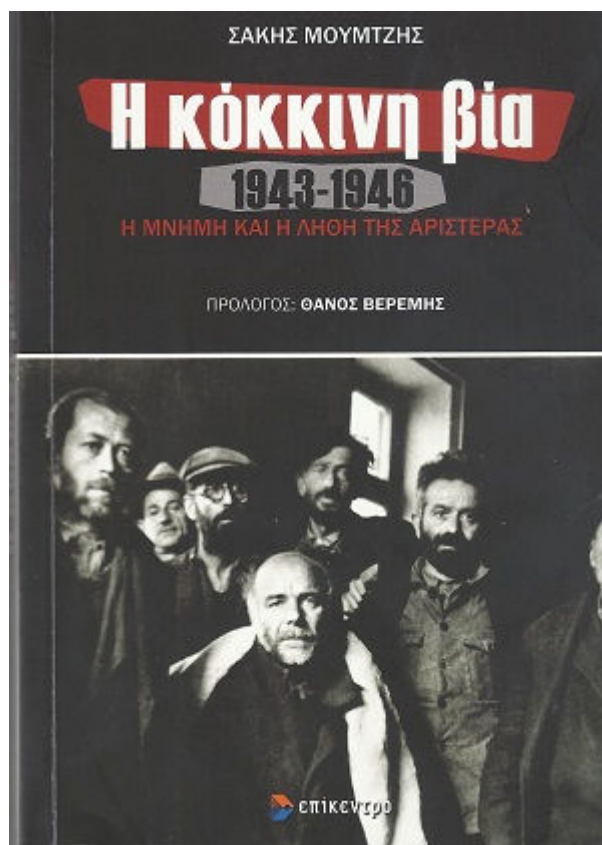
Τούτο το σχήμα, το «ασπρόμαυρο», ο Σάκης Μουμτζής, επιχειρεί να το ανατρέψει. Αρχίζοντας από την προσωπική ιδεολογική του διαδρομή.

«Προέρχομαι από αστική οικογένεια, με φιλελεύθερες, σε γενικές γραμμές αντιλήψεις, που οι αναφορές της στον εμφύλιο πόλεμο ήταν περιορισμένες και πάντα περιφέρονταν γύρω από τα εγκλήματα των κομμουνιστών, τα Δεκεμβριανά και στο πως βίωσαν την περίοδο της ΕΑΜοκρατίας στη Θεσσαλονίκη από το Νοέμβριο του 1944 ως τα μέσα του Ιανουαρίου του 1945. Όταν έρχονταν από την Αθήνα συγγενικά μας πρόσωπα, που πήραν μέρος στις μάχες των Δεκεμβριανών με την πλευρά των κυβερνητικών δυνάμεων, οι συζητήσεις αποκτούσαν για μένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς διανθίζονταν από συγκεκριμένα πολεμικά περιστατικά. Τότε άκουσα για πρώτη φορά για ομαδικούς τάφους, για ομήρους, για την ΟΠΛΑ και πρωτάκουσα το όνομα της ηθοποιού Παπαδάκη. Σ' αυτό το όνομα συμπυκνωνόταν όλη η

«κομμουνιστική θηριωδία», κατά τους συζητητές. Ήταν αρχές της δεκαετίας του 1960. Όπως μου ερχόταν αργότερα στη μνήμη, στις αναφορές τους αυτές διέκρινα από τότε την ασφάλεια και την αυτοπεποίθηση που χαρακτηρίζει τον λόγο των νικητών- όλων των νικητών αλλά και μια αστική ευγένεια και κατανόηση (την ευγένεια και την κατανόηση που τρέφει ο κάθε νικητής προς τον ηττημένο), για τα όσα υπέστησαν οι απλοί μαχητές των «άλλων», που συνοδευόταν όμως από μια σκληρότητα για την επιλογή τους να ακολουθήσουν την ηγεσία τους και να στρέψουν τα όπλα κατά της πατρίδας» αφηγείται ο ίδιος ο συγγραφέας για την αφετηρία του.

Γύρω στα 20, φοιτητής πια, προσχωρώντας στην οργάνωση «Ρήγας Φεραίος» εξοικειώνεται και με την αφήγηση της «άλλης» πλευράς. Για κάθε επιχείρημα της μιας, υπάρχει ένα πειστικό αντεπιχείρημα της άλλης, γράφει, γεγονός που θαμπώνει αυτό το... του ενός, πολύτιμο, περιλάλητο «δίκιο».

Κομβική για τον ίδιο ήταν η χρονική αφετηρία του αφηγήματος. Από πού έπιαναν το «νήμα» της εξιστόρησης, οι δυο πλευρές του εμφυλίου. **Για τους νικημένους, η ιστορία «άρχισε» από τη «Συνθήκη της Βάρκιζας». Για τους νικητές, από το 1943.**

«Τι έπαθαν οι αποκαλούμενοι τότε «εθνικιστές» και την άνοιξη του 1945 άρχισαν να καταδιώκουν τους αριστερούς; Ομαδική παράκρουση; Προφανώς, όχι. Άρα κάτι έγινε πιο μπροστά, τότε που οι θύτες και διώκτες του 1945 ήταν θύματα της εξουσίας και κυριαρχίας των κομμουνιστών. Κάπως έτσι άρχισα να καταγράφω τα γεγονότα και να προσπαθώ να τα συνδέσω μεταξύ τους» αποφαινεται ο συγγραφέας αποκαλύπτοντας την επιθυμία που γέννησε μεταξύ άλλων, τη συγγραφή του βιβλίου, της πιο μελανής σελίδας της ελληνικής ιστορίας, από έναν μη επαγγελματία ιστορικό: **«Αυτό που προσπαθώ να επιτύχω με το βιβλίο μου, είναι να φωτίσω τις πτυχές αυτής της περιόδου που βρίσκονται μάλλον σκόπιμα στο ημίφως από τον κυρίαρχο μεταπολιτευτικό λόγο, να**

αναδείξω στο μέτρο των ικανοτήτων μου, τους παράγοντες εκείνους που σταδιακά, ανεπαίσθητα αλλά σταθερά από το 1943 ωθούσαν τη χώρα στην εμφύλια διαμάχη και, το κυριότερο, να προσθέσω μια ακόμα φωνή σ αυτές που –σε αντίθεση με την «επίσημη αφήγηση»- υποστηρίζουν πως παράλληλα με τον αντιστασιακό αγώνα διεξαγόταν από την άνοιξη του 1943 ένας σκληρός εμφύλιος πόλεμος με διακύβευμα τον έλεγχο των μεταπελευθερωτικών εξελίξεων, ένας εμφύλιος πόλεμος που ουσιαστικά οδήγησε στην επιβολή της ΕΑΜοκρατίας».

Ο ίδιος, μιλώντας στο [Capital.gr](http://www.capital.gr), παίρνει ξεκάθαρη θέση για την «θεωρία των δύο άκρων» που αίφνης κυριαρχεί στην πολιτική διεκκυστίδα μεταξύ της Ν.Δ και του ΣΥΡΙΖΑ.

«Φυσικά υπάρχουν δύο άκρα. Μόνο που προς το παρόν, βλέπουμε μόνον το φαιό. Μόνο αυτό έχει αναπτυχθεί υπό τη Χρυσή Αυγή. Το άλλο, ακόμη αναζητείται. Δεν έχει εκδηλωθεί, οπωσδήποτε κυοφορείται, κανείς δεν ξέρει πώς θα αντιδράσει, τότε και υπό ποιες συνθήκες».

-Η νέα γενιά τρομοκρατών, δεν είναι; «Πολύ βολική λύση να αποδίδουμε το άλλο άκρο στους πυρήνες της φωτιάς και διαφόρους τέτοιους, αλλά όχι δεν είναι. Αυτοί δεν παράγουν ιδεολογία. Δεν έχουν ιδεολογική εξάρτηση» τονίζει με σιγουριά. Όπως λέει κι ο ποιητής: «τι περιμένεις; Κι αν έρθει η αλλαγή, δε θα ρθει από κει».

Εντάξει, αυτοί δεν είναι. Για νέο εμφύλιο συντρέχει όμως ή όχι λόγος ανησυχίας; Χύνεται πολύ μελάνι για τον φρικώδη εμφυλιοπολεμικό λόγο που κυριαρχεί τα τελευταία τέσσερα χρόνια, στη χώρα. «Όχι», απαντά καταλαγιασμένα. «Εμφύλιο δε θα ξαναδούμε, το ΚΚΕ έχει γίνει μια ανώνυμος εταιρεία δεν το απασχολεί η ρεβάνς. Αντίθετα, αποτελούν έναν από τους βασικούς υπερασπιστές του συστήματος. Δίνουν πού και που μερικά επαναστατικά σόου, και κατά τα λοιπά, το μόνο με το οποίο ασχολούνται είναι οι επιχειρήσεις τους».

Ποιος φοβάται τον ΣΥΡΙΖΑ; Όχι πάντως ο συγγραφέας, ο οποίος εκτιμά ότι διατηρεί μεν κάποια αντισυστημικά κομμάτια, όπως την πτέρυγα του Π. Λαφαζάνη, αλλά θεωρεί ότι στην πορεία θα διασπαστεί σε δυο κομμάτια.

Αυτό που τρέμει είναι τη μεσαία τάξη, τη ραχοκοκαλιά του αστικού συστήματος, που κοντεύει να εξαερωθεί. Ο φόβος της απώλειας να χάσεις ό,τι σου έχει από μείνει, είναι το τελευταίο πολιτικό όπλο που χρησιμοποιεί το πολιτικό σύστημα. «Μόνο που η μεσαία τάξη βαίνει προς τέτοια περιθωριοποίηση που αν εκλείψει ο φόβος (γιατί δε θα υπάρχει τίποτα άλλο να χάσεις) τότε οι εξελίξεις θα είναι ασύμμετρες. Και κανείς δεν ξέρει πώς θα αντιδράσει η άλλοτε μεσαία τάξη που της έχεις αφαιρέσει περιουσία, δυνατότητες και μέλλον..», καταλήγει σιβυλλικά.

• Το βιβλίο του Σάκη Μουμτζή « Η κόκκινη βία 1943-1946, Η μνήμη και η λήθη της αριστεράς», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Επίκεντρο»

Ποιος είναι ο Σάκης Μουμτζής

Γεννήθηκε το 1953 στη Θεσσαλονίκη. Αποφοίτησε από το Πειραματικό Σχολείο το 1971 και πήρε το πτυχίο της Νομικής το 1976. Δραστηριοποιήθηκε πολιτικά στο χώρο του Ρήγα Φεραίου, στη Σπουδάζουσα και στη συνέχεια στις γραμμές της Κομματικής Οργάνωσης Θεσσαλονίκης του ΚΚΕσωτερικού μετέχοντας στη συντακτική επιτροπή του περιοδικού Αγώνας. Από το 1980-2009 ασχολήθηκε επαγγελματικά με την οικογενειακή επιχείρηση. Ζει στη Θεσσαλονίκη.